

Základní škola a Mateřská škola, Šanov, okres Znojmo, příspěvková
organizace, Šanov, Komenského 241, 671 68 Hrabětice, okres Znojmo

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Školní družina

Účinnost od **1. 9. 2013**

Schváleno v pedagogické radě **29. 8. 2013**

Schváleno ve školské radě **29. 8. 2013**

Aktualizovaná verze **12. 1. 2022**

č. j.: 200/13

Obsah

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	4
1.1 Údaje o škole	4
1.2 Zřizovatel	4
1.3 Platnost dokumentu	4
2. CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ	5
3. OBSAH A FORMY VZDĚLÁVÁNÍ	6
3.1 Pravidelná činnost	6
3.2 Příležitostné akce	6
3.3 Spontánní aktivity.....	6
3.4 Odpočinkové činnosti	6
3.5 Rekreační činnost	6
3.6 Příprava na vyučování	6
4. PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ	7
5. PRŮBĚH VZDĚLÁVÁNÍ	7
6. PODMÍNKY FUNGOVÁNÍ ŠKOLNÍ DRUŽINY.....	8
6.1 Ekonomické podmínky	8
6.2 Personální podmínky	8
6.3 Materiální podmínky	8
7. PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI	10
8. BEZPEČNOST PRÁCE A OCHRANY ZDRAVÍ.....	11
9. EVALUAČNÍ PLÁN DRUŽINY	12
9.1. Vnitřní evaluace.....	12
9.2. Vnější evaluace	12
9.3. Hodnotící kritéria evaluačního plánu a jejich rozbor v činnosti družiny	12
10. CÍLOVÉ KOMPETENCE	14
10.1 Kompetence k učení	14
10.2 Kompetence k řešení problémů	14
10.3 Kompetence komunikativní.....	14
10.4 Kompetence sociální a personální.....	14
10.5 Kompetence občanské	15
10.6 Kompetence pracovní.....	15
11. ČINNOST ŠKOLNÍ DRUŽINY.....	16
12. ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ	17

12.1 Člověk a zdraví.....	17
12.2 Umění a kultura.....	17
12.3 Člověk a svět práce.....	18
12.4 Člověk a jeho svět.....	18

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

1.1 Údaje o škole

Základní škola a Mateřská škola, Šanov, okres Znojmo, příspěvková organizace, Komenského 241,
PSČ 671 68 Hrabětice

Ředitelka školy: Mgr. Eva Plešová

tel.: 515 229 410

e-mail: skola@zssanov.cz

IČO: 709 931 06

IZO: 600 127 656

RED-IZO: 102 855 773

Koordinátor programu: Helena Varad'ová

1.2 Zřizovatel

Obecní úřad Šanov, Hlavní 65, 671 68

IČO :002 935 71

Starosta: Petr Škarek

tel.: 515 229 939

1.3 Platnost dokumentu

Tento dokument platí od 1. 9. 2013, je vypracován na základě Opatření ministra školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se mění RVP ZV č.j. MSMT_2647/2013-210 ze dne 29. 1. 2013. Ukončuje platnost dokumentu č. j. 239/1/07 ve znění jeho pozdějších změn platných od 1. 9. 2010.

.....

Razítko a podpis ředitelky školy

2. CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ

Zájmové vzdělávání probíhá formou odpočinku, relaxace, výchovou, hrou, učením, individuální prací, motivací a spontánních činností.

U žáků podporujeme vztahy k přírodě. Učíme je chránit si své zdraví. Vedeme je k otevřené komunikaci s lidmi, rozvíjíme schopnost spolupracovat a respektovat druhého.

Chceme vytvářet příjemné prostředí školní družiny, vhodné klima a pozitivní atmosféru, které pomáhají při rozvoji estetického vnímání a tvořivosti žáků s ohledem na individuální schopnosti a dovednosti žáků.

Cílem je položit základy ke klíčovým kompetencím (umět trávit volný čas, řešit problémy, komunikovat, vycházet s ostatními, pracovat).

Rozvoj schopnosti rozhodovat, hodnotit a sebehodnotit.

Spojit žáky různých věkových skupin. Starší děti předávají své zkušenosti a dovednosti mladším žákům. Učí se vzájemnému respektu, toleranci a pochopení.

Činnost školní družiny navazuje na ŠVP ZŠ Šanov.

3. OBSAH A FORMY VZDĚLÁVÁNÍ

3.1 Pravidelná činnost

Týdenní skladba zaměstnání, organizovaná formou zájmových a tělovýchovných aktivit. Součástí jsou zájmové útvary, jejichž náplň vychází ze zájmů a možností dětí (kopaná, míčové hry, aerobic, náboženství).

3.2 Příležitostné akce

Nejsou zahrnuty do pravidelné týdenní skladby ŠD. Jde o besídky, výlety do okolí, výtvarná výstava (MDD), nácvik vystoupení. Soutěže se pořádají v rámci kroužků. Školní družina vystavuje výtvarné práce na oslavě MDD, pořádané školou ve spolupráci s Obecním úřadem a skupinkou rodičů.

3.3 Spontánní aktivity

Individuální klidové činnosti po obědě, spontánní hry.

3.4 Odpočinkové činnosti

Poslechové činnosti, individuální hry, sledování TV, DVD nebo poslech MC, CD.

3.5 Rekreační činnost

Pracovní, výtvarné, přírodovědné a hudební činnosti

3.6 Příprava na vyučování

Písemná příprava domácích úkolů, didaktické hry, hry na postřeh. Dětem je vytvořeno klidové prostředí. Vychovatelka dohlíží na úpravu, ale případné chyby odstraňuje žák sám.

4. PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ

O přijetí účastníka k činnosti družiny se rozhoduje na základě písemné přihlášky; její součástí je písemné sdělení zákonných zástupců účastníka o rozsahu docházky a způsobu odchodu účastníka ze školní družiny.

5. PRŮBĚH VZDĚLÁVÁNÍ

Základem práce ve školní družině je hra. Navozuje u dětí kladné emoce a umožňuje prožít nové zážitky. Výchovné postupy jsou založeny na prožitku a zkušenosti. Opírají se o intenzivní zážitky a prožitky, získané fyzickou činností. Jsou zaměřeny na rozvoj sebepoznání a sociálních vztahů. Základem hry jsou jasná pravidla, uvedena odpovídající motivací s využitím pohodové atmosféry prostředí. Hra napomáhá k rozvoji samostatnosti, zodpovědnosti, tvořivosti, týmové práce, taktickému myšlení a strategickému plánování. Učí děti překonávat překážky. U dětí je budována psychická odolnost, sebevědomí a sebedůvěra. Účastníci her lépe poznávají svou osobnost i své místo ve skupině. Práce pedagoga zde spočívá v záměrném navození a vytváření situací, v nichž se předpokládá intenzivní prožívání a v následné pedagogické práci s těmito prožitky. Směr této práce určují pedagogické cíle.

- Při činnostech a výběru her se přihlíží k věku a vyspělosti účastníků.
- Pedagog přihlíží při výběru na složení skupiny.
- Dětem je nabízena škála aktivit podněcující prožitky a zkušenosti, vytváří se prostor i pro určitý stupeň nejistoty z výsledku a navozuje pocit dobrodružství.
- Propojujeme pohybové aktivity s činnostmi vyžadující rozhodování a přemýšlení.
- Zajišťujeme vyvážené šance na úspěch pro všechny zúčastněné.
- Do programů zařazujeme i ekologickou tematiku, zejména při aktivitách v přírodě.
- Zprostředkováváme aktivity, u kterých je možný přenos poznatků a zkušeností do života.
- Volíme výrazně motivující metodické postupy vedoucí k reflexi.
- Poskytujeme kvalifikované a poučené vedení.
- I po skončení hry využíváme zážitky jako motivaci pro případné další činnosti.
- Hodnotíme především proces hry, a to s ohledem na možnosti konkrétního účastníka, nikoliv výsledek činnosti, jednáme šetrně, aby děti nezískávaly pocity méněcennosti.
- Smyslem těchto činností je zejména hledání a nacházení sebe samého.

6. PODMÍNKY FUNGOVÁNÍ ŠKOLNÍ DRUŽINY

6.1 Ekonomické podmínky

Družina při ZŠ Šanov nedisponuje samostatnou herní místností. Ke své činnosti využívá prostor 2. třídy. Zde probíhají herní činnosti na koberci, v herním koutku a v prostoru třídy. Sportovní aktivity probíhají v tělocvičně, sportovní hale nebo na přilehlém hřišti. Družina má k dispozici počítačovou učebnu v rámci průběhu celé družiny. Děti si volí místnost pobytu i formu her po domluvě s vychovatelkou. Pobyt venku je zpestřován pravidelnými vycházkami do okolí školy a přilehlého lesíku.

6.2 Personální podmínky

Vychovatelka školní družiny má praxi vychovatelství víc než deset let. Absolvovala kurz v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – Výtvarná výchova, kurz – Komunikačních dovedností, Administrativa pro pedagogické pracovníky s využitím běžně dostupných programů, kurz – Zdravotník zotavovacích akcí a seminář – Klima třídy.

6.3 Materiální podmínky

I když družina nedisponuje samostatnou místností, je toto kompenzováno vlastnostmi prostředí, kde činnost probíhá. Jsou to především:

- bezpečnosti;
- snadné udržování pořádku a čistoty;
- nehluknost a řádné osvětlení;
- dostatek prostoru;
- přiměřený, čistý a hygienicky dobře udržovatelný a věku žáků odpovídající nábytek;
- estetická kritéria a dostatek inspirací pro kontakty a komunikaci.

Zejména je zajištěn prostor pro pobyt žáků, který je stanoven vyhláškou Ministerstva zdravotnictví č.410/2005 Sb. O hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání žáků a mladistvých. Školní nábytek je lehký a pohyblivý, proto lze v družině měnit jeho uspořádání a umožnit dětem rozčlenění místností na herní prostory podle jejich aktivit. Kobercem je pokryta z hygienických důvodů část herní plochy, umožňující herní činnosti na zemi.

Dále je družina vybavena pomůckami, stolními hrami, časopisy, knihovnou, sportovním náčiním, dřevěnými a umělohmotnými stavebnicemi, dětským kulečnickým stolkem. V počítačové učebně jsou žákům k dispozici počítače.

Pro pobyt venku má družina k dispozici obecní hřiště u školy, na vycházky chodí do okolí, zejména do přilehlého lesíku. Pedagogičtí pracovníci sledují možnosti doplňování a zlepšování podmínek, zejména pro výtvarné a sportovní činnosti.

Škola se v rámci finančních možností zaměřuje na postupnou obnovu a zlepšení pomůcek, zejména pro tělovýchovné a rekreační aktivity dětí v družině.

7. PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

V oblasti personální:

Služby jsou poskytovány vychovatelkou školní družiny, případně další osobou dle doporučení poradenského zařízení (např. asistent pedagoga, sociální asistent ap.).

V oblasti materiální:

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami mohou při pobytu ve školní družině využívat dle potřeby kompenzační pomůcky, které škola za tímto účelem pořídila a jsou využívány při běžné výuce. Při pobytu ve školní družině se navíc uplatňují relaxační činnosti, při kterých lze využívat relaxační pomůcky (např. míčky, žíněnky, odpočinkový vak, balanční podložky apod.).

Jsou využívány i další manipulační pomůcky pro podporu pozornosti, názorné didaktické pomůcky a hry.

V oblasti organizační:

Za žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou považováni žáci, kteří k naplnění svých vzdělávacích možností potřebují podpůrná opatření.

Program činností je přizpůsobován žákům podle stupně poskytovaného podpůrného opatření dle doporučení poradenského zařízení.

8. BEZPEČNOST PRÁCE A OCHRANY ZDRAVÍ

V družině je zabezpečeno hygienické a bezpečné působení zejména:

- vhodnou strukturou režimu žáků, dostatkem relaxace i aktivního pohybu, skladbou zaměstnání;
- vhodným stravovacím režimem a pitným režimem (podle věkových a individuálních potřeb žáků);
- zdravým prostředím užívaných prostorů družiny – podle platných norem, viz vyhláška ministerstva zdravotnictví č.410/2005 Sb.);
- ochrana žáků před úrazy, žáci jsou průběžně instruováni o bezpečném chování ve škole i při pobytu venku;
- je zajištěna pravidelná kontrola prostor a zařízení z hlediska jejich bezpečnosti.

Prostředky první pomoci jsou dostupné, vychovatelka je kvalifikovaná pro poskytnutí první pomoci, jsou zabezpečeny kontakty na lékaře i služby první pomoci.

Podmínky ochrany zdraví a bezpečnosti žáků jsou zpracovány dále v Řádu školní družiny a ve Směrnici o ochraně zdraví a bezpečnosti vydanou ZŠ.

Rizika ohrožující kvalitu výchovného působení ve školní družině

- nedostatek časové dotace na jednotlivé činnosti, způsobený náročným dodržováním odchodů žáků z družiny;
- organizací, vyplývající z délky vyučování a uvolňování prostor pro činnost družiny;
- specifickými nároky na organizaci práce družiny a následnou návaznost na kroužky, které neprobíhají vždy po skončení činnosti družiny.

9. EVALUAČNÍ PLÁN DRUŽINY

9.1. Vnitřní evaluace

Individuální

Vychovatelka ji provádí průběžně. Spočívá v hodnocení své vlastní práce, snaží se o sebereflexi činnosti, která jí umožní i případnou úpravu. Hledá nové metody, které postupně vedou ke kvalitnějším výsledkům.

Vedení školy

Výchovná práce je hodnocena vedením školy:

- pozorováním (průběžně během roku);
- hospitací i kontrolou (podle plánu hospitací).

Je sledováno naplňování vytčených cílů, používání metod a přístupů výchovné práce, je sledováno, jak družina plní své poslání celkově.

9.2. Vnější evaluace

Zahrnuje zpětnou vazbu ze získaných informací:

- od rodičů (pohovory – individuální na třídních schůzkách i průběžně během roku);
- od žáků (pohovory průběžně);
- od zřizovatele (pohovor – průběžně);
- od České školní inspekce (inspekční zpráva – pohovor).

9.3. Hodnotící kritéria evaluačního plánu a jejich rozbor v činnosti

družiny

Podmínky činnosti družiny

Prostředí školní družiny, vhodnost uspořádání, vybavení prostředí pro realizované činnosti.

Organizace činnosti v družině

Motivace, respektování specifík práce školní družiny, využívání zásad pedagogiky volného času, zohledňování specifík jednotlivých žáků, využití času vyhrazeného pro činnosti, zajištění bezpečnosti.

Personální stav družiny

Úroveň dalšího vzdělávání družiny (v akreditovaných kurzech, formou studia i samostudia).

Stav materiálních podmínek

Shrnuje kvalitu prostoru, vybavení nábytkem, pomůckami.

Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví

Pravidla a podklady, na základě kterých se v družině zajišťuje bezpečnost a ochrana zdraví žáků.

Zjišťování, jak družinu vnímá veřejnost a prezentace družiny na veřejnosti

Prezentace činnosti školní družiny.

Rizika ohrožující kvalitu výchovně vzdělávací práce v družině

Rizika pro výchovně – vzdělávací práci družiny, vycházející z analýzy výchozích podmínek pro práci družiny.

10. CÍLOVÉ KOMPETENCE

10.1 Kompetence k učení

Žák se učí efektivně a využívá různé způsoby učení, plánuje a řídí vlastní učení, umí dokončit započatou práci a kriticky ji zhodnotit, klade si otázky a pokouší se na ně najít odpověď, snaží se získávat poznatky z různých zdrojů a uplatňuje je v dalším učení.

10.2 Kompetence k řešení problémů

Žák se snaží vnímat problémové situace a dění ve škole i mimo, snaží se problémy pochopit, vysvětlit si je, přemýšlí o nich a rozlišuje správná i chybná řešení s využitím vlastního úsudku nebo zkušenosti. Je flexibilní, svá rozhodnutí se učí obhájit a uvědomuje si odpovědnost za ně. Sleduje dopad svých rozhodnutí.

10.3 Kompetence komunikativní

Žák ovládá formulaci svých myšlenek a názorů, svá sdělení vyjadřuje vhodně zvolenými větami, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, aktivně se zapojuje do diskuse, dokáže promluvit na veřejnosti, dokáže vyjadřovat své pocity řečí, gestem i dalšími prostředky. Tvořivě využívá různé typy textů a záznamů, využívá informační a komunikační prostředky. Informace si vybírá, komunikuje kultivovaně.

10.4 Kompetence sociální a personální

Společně s pedagogem vytváří pravidla práce v týmu, učí se plánovat, organizovat, ale také hodnotit rizika svých nápadů. K úkolům přistupuje odpovědně, samostatně. Podílí se na vytváření pozitivní a pohodové atmosféry ve třídě, projevuje se ohleduplně a citlivě, rozpozná vhodné a nevhodné chování. Spolupracuje ve skupině, dokáže přijmout kompromis. Respektuje pravidla, je tolerantní k odlišnostem jiných. Jednáním a chováním by měl dosáhnout pocitu sebeuspokojení a sebeúcty. Vytváří si pozitivní představu o sobě samém.

10.5 Kompetence občanské

Žák respektuje přesvědčení druhých lidí, uvědomuje si svá práva i práva druhých, vnímá nespravedlnost, agresivitu. Dovede se bránit, dbá na osobní zdraví své i druhých. Respektuje a posiluje sociální a kulturní prostředí, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost. Váží si tradice a kulturní dědictví, které chrání. Zapojuje se do kulturního dění v obci.

10.6 Kompetence pracovní

Učí se bezpečně používat různé materiály, pracuje s různými nástroji a vybavením, podle vymezených pravidel. Umí dostát svým závazkům a povinnostem. Umí ochránit zdraví své i druhých. Při práci využívá znalostí a zkušeností, získaných v jednotlivých vzdělávacích oblastech.

11. ČINNOST ŠKOLNÍ DRUŽINY

Činnost družiny je zajišťována na základě zásad a principů pedagogiky volného času. Jsou zde zohledňována specifika jednotlivých žáků, vychovatelka se řídí plánem činnosti, který není dogmaticky dodržován, je variabilní s ohledem na stávající podmínky – počet dětí v družině, časové rozvržení činností, počasí apod.

Činnost se skládá z pravidelných aktivit, spontánních a příležitostných aktivit, odpočinkových aktivit, je umožněna příprava na vyučování.

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami bude postupně podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění při začleňování do volno časových aktivit věnována průběžná zvláštní pozornost. Pro rozvoj talentovaných jedinců bude družina nabízet další doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmů.

Bezpečnost dětí vychází ze směrnice O bezpečnosti žáků ve škole a družině ZŠ Šanov a z Řádu družiny ZŠ Šanov. Zejména je kladem vysoký nárok na dodržování bezpečnosti v rámci pobytu ve škole a při pobytu venku na hřišti, kde se využívají jen herní prvky s ověřenou bezpečností.

12. ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ

Jednotlivé činnosti jsou vykonávány v průběhu celého školního roku.

12.1 Člověk a zdraví

výstupy	obsah	poznámky
Upevňovat získané dovednosti a návyky (hygiena, společenské chování)	Odpovědnost za své zdraví. Stolování ve ŠJ	
Přispívat k rozvoji tělesné zdatnosti, otužování a sportovní chování	Míčové hry, závodivé hry, běh s překážkami. Jízda na kole (soutěže dovednosti) Kolektivní hry (kopaná, vybíjená, košíková).	Soutěže družstev.
Správné přecházení vozovky, seznámení s nebezpečnými situacemi	Přecházení vozovky, určování dopravních značek, jízda na kole. Orientace v okolí školy. Nebezpečné křižovatky a nebezpečné situace. Chůze ve skupině.	Cestování dopravními prostředky
	Turistické značky.	Turistika

12.2 Umění a kultura

výstupy	obsah	Poznámky
Pěstovat estetické cítění a představitivost, rozvíjení fantazie	Malování, kreslení, stříhání. Kreslení v přírodě. Ilustrace dětské knihy. Návštěva knihovny	Seznámení s různými technikami (modelování, koláže, zapouštění barev, skládání, frotáž) Výtvarná výstava „Pravěk“ - oslava MDD
Pěstovat zájem o hudbu, rozvíjet smysl pro rytmus	Poslechové skladby, hra na Orffovy nástroje. Zpěv s doprovodem. Tanec – mazurka.	Poslech hudby a mluveného slova (soustředění).
Rozvíjet správnou výslovnost, vyjadřovací schopnosti, dýchání.	Rozpočítadla, jazykolamy, dramatizace pohádky, veršované pohádky, loutkové divadlo. Hra na tělo.	
Vztah k uměleckým dílům	Malované písničky. Četba na pokračování. Písničky J. Uhlíře a Z. Svěráka Taneční kroky a hry	Návštěva koncertu, divadelního představení. Aerobic

12.3 Člověk a svět práce

výstupy	obsah	poznámky
Seznámit děti s různými pracovními technikami	Práce s papírem, textilem, modelovacími hmotami, vlnou. Práce na pozemku. Výroba loutkového divadla.	Výstavka výtvarných prací. Zpracování vypěstovaných produktů.
Rozvoj zručnosti, představivosti a fantazie	Tvořivé hry se stavebnicemi, montážní a demontážní práce (dřevěné kostky, plátěné kostky, Lego....)	
Hygiena prostředí. Sebeobslužné činnosti	Zalévání rostlin. Podílení se na výzdobě třídy a školy.	Dodržování bezpečnosti při práci.

12.4 Člověk a jeho svět

výstupy	obsah	Poznámky
Pěstovat pěkné vztahy – chování ke spolužákům i dospělým osobám.	Oslovování kamarádů a dospělých. Vzájemná úcta a tolerance.	Rozhovory – vztahy v rodině, trávení volného času, pomoc starším osobám, tolerance k jiným názorům.
Vést děti k samostatnosti a správnému vystupování na veřejnosti.	Důležitá tel. čísla, první pomoc.	Připomínání významných výročí a historických událostí.
Umět zvládat základní sebeobslužné činnosti.	Osobní hygiena, prevence úrazů, bezpečnost při všech činnostech.	Ošetření poranění, vyhledání pomoci, nácvik tel. volání na tísňovou linku.
Poznávat a chránit přírodu	Práce s atlasy (živočichové, rostliny, města a jejich znaky, země a vlajky...) a encyklopediemi. Chráněná území ČR, hrady a zámky. Bohatství lesa, polí a luk. Lidová přísloví a pranostiky (Veselý krok přes celý rok, Špalíček...) Hry, pexeso, kvarteto.	Vycházky (orientace v místě bydliště, poznávání přírody) Ukázky z literárních děl (sledování dokumentů TV) Lidové tradice
Dopravní výchova	Didaktické hry s dopravními značkami. Kreslení dopravních prostředků.	Kolektivní výtvarné dílo motivované vycházkou.

